

Nekrolog

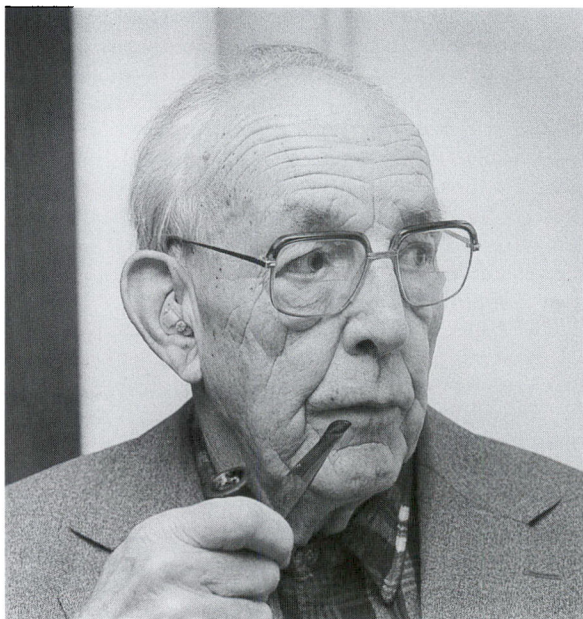
Poul Andersen, Munkemølle, 1912-1995

Den 25. maj 1995 døde Historisk Samfund for Sønderjyllands tidligere formand Poul Andersen, Munkemølle, efter nogen tids svaghed. Gennem mere end 50 år stod Poul Andersen i medlemskredsen, i 6 år var han formand og i de seneste år æresmedlem. Med Poul Andersen mistede foreningen en af sine bedste venner og medarbejdere.

Poul Andersen var født i Århus i 1912. Allerede som helt ung blev han optaget af den sønderjyske sag. Han ville være landmand, og det skulle være i den nationalt truede del af Sønderjylland. I 1935 købte han gården Søgård ved Højer. Her engagerede han sig hurtigt i det folkelige og nationale arbejde. Han var aktiv i Det unge Grænseværn, Danske Samfund og Landeværnet. I 1944 købte han gården Nørmark ved Visby. Han tog aktivt del i modstandsarbejdet, indtil Gestapo i september 1944 kom på besøg. Nu fulgte en måneds ophold i Staldgården i Kolding og til sidst indespærring i Frøslevlejren frem til april 1945.

Efter krigen fulgte nogle vanskelige år. I 1953 opgav Poul Andersen landbruget og efter en tid med skiftende beskæftigelse i Tønder gjorde han karriere som forsikringsmand, sidst som filialdirektør i Odense.

Men Sønderjylland kaldte. I Munkemølle ved Flensborg fjord indrettede han og hustruen Tom født Lunn en pragtfuld bolig. Her slog de sig ned fra 1972. Fra vinduerne var der den herligste udsigt til Sydslesvig, hvor Poul Andersen fulgte det danske arbejde

*Poul Andersen o. 1992.
Foto: Karina L. Borgaard,
Jydske Tidende.*

med levende interesse. Nu blev der for alvor tid til at dyrke de historiske interesser, især Sønderjyllands historie.

Først tog han fat lokalt. I 1975 grundlagde han Historisk Forening for Gråsten By og Egn. Han fik oprettet et lokalhistorisk arkiv i Gråsten og var dets leder og vigtigste medarbejder helt frem til 1994. Han tog initiativ til udgivelse af foreningens årsskift, og skrev selv en stor del af de mange artikler, som udkom i de 20 årgange frem til 1994. Han fik genudgivet flere værdifulde ældre historiske publikationer om egnen, og han skrev selv flere jubilæumsskrifter. Samtidig blev der tid til at skrive den store bog »Gråsten – et slot og et sogn«, som udkom i 1986 og som blev solgt med stor succes til gavn for Gråsten-foreningen. Poul Andersen var således med i første række i 1970'ernes lokalhistoriske forenings- og arkivarbejde i Sønderjylland.

Tidligt kom også Historisk Samfund for Sønderjylland til at nyde godt af Poul Andersens energi og interesse. I Sønderjysk Månedsskrift skrev han artikler siden 1966, og i Sønderjyske Årbøger publicerede han værdifulde og velformede beretninger af selvbiografisk karakter. Erindringerne fra Højer (1978) og dagbogsnotaterne fra det sidste krigsår 1944-45 (1981) er små perler af blivende værdi.

Det var derfor ikke overraskende, at der i 1980 blev peget på Poul Andersen til formandsposten. Han gik ind til opgaven med ydmyghed. Han var allerede »pensionist« og lovede kun at holde »gryden i kog« i en kortere overgangsperiode. Men han blev en særdeles aktiv formand. Hans formandsperiode frem til 1986 blev præget af talrige bogudgivelser og god konsolidering. Altid korrekt og effektiv og med evner for de repræsentative forpligtelser tog han sig af stort og småt. Disse år bød også på nye udfordringer for den gamle forening. De mindre lokalhistoriske foreninger og arkiver blomstrede frem med initiativer og virketrang, og det gjaldt om at finde nye former for samarbejde. Derfor indførte Historisk Samfund årlige fællesmøder i amterne med alle de lokale foreninger og arkiver. Det blev en succes, som er fortsat siden. Samtidig blev der taget fat på at drøfte struktur og især amtskredsens rolle i Historisk Samfund, dog uden at drøftelserne nåede til en afslutning i Poul Andersens periode.

Poul Andersen var et ordensmenneske. Kontoret skulle fungere, og han veg aldrig tilbage for selv at tage en tørn med det praktiske, hvad enten det gjaldt pakning eller bogsalg. Der skulle være orden i økonomien, og det var der. I Gråsten-foreningen og i det lokale arkiv var han måske ikke så tilbøjelig til at dele ud af arbejdet. I Historisk Samfund forstod han mere delegeringens kunst. Ikke mindst med undertegnede som sekretær for forening og skriftudvalg blev det til et meget fint parløb. Men Poul Andersen var med i det hele, og han forstod at tegne foreningen – incl. de succesrige årlige egnsvandringer. Det var derfor også velfortjent, at han i 1989 blev udnævnt til foreningens æresmedlem.

Poul Andersen var en mand af »gammel dyd og dansk oprigtighed«. Kærligheden til det danske og til Sønderjylland, nord og syd for Skelbækken, drev ham i et og alt. Indtil det sidste var han optaget af de historiske sysler – især at skrive sine erindringer på baggrund af den lange række af dagbøger. Poul Andersen følte det som en ære, som en opgave og en forpligtelse at varetage posten som formand i Historisk Samfund. Det levede han til fulde op til.

Lars N. Henningsen